

Tallinna Raamatukogude arengukava aastani 2035

Sisukord

Sissejuhatus	3
Missioon	4
Visioon.....	4
Väärtused	4
Olemasolev olukord	5
Eesmärgid ja nende seosed arengustrateegiaga „Tallinn 2035“	6
Möödikud.....	7
Olulisemad tegevussuunad ja tegevused eesmärkide elluviimiseks	8
Eesmärkide saavutamise riskid ja nende juhtimiseks rakendatavad tegevused.....	12
Seire ja aruandlus.....	13
Lisa 1. Trendid	15
Lisa 2. Uuringud	17
Lisa 3. Raamatukoguvõrgu planeerimise kaart.....	18
Lisa 4. Raamatukoguteenuste tasandid.....	19
Lisa 5. Uute rahaliste kohustuste maksumuse prognoos, investeeringud	21

Sissejuhatus

Maailm on kiires muutumises ning raamatukogud peavad muutustega teadlikult ja targalt kohanema. Demograafilised, ühiskondlikud, tehnika-, tehnoloogia- ja keskkonnatrendid esitavad raamatukogudele keerulisi väljakutseid, kuid avavad ka uusi võimalusi.

Järgneva kümnendi arengukava koostamisel arvestasime eeskätt kuue laia ühiskondliku suundumusega, mis mõjutavad otseselt raamatukogude tööd ja rolli. **Esiteks** piirab elukalliduse tõus inimeste võimalusi osaleda tasulistes kultuuri- ja vabaajategevustes. Seetõttu muutub üha olulisemaks raamatukogude kui infole, kirjandusele ja kultuurile kõigi jaoks tasuta juurdepääsu andja roll. **Teiseks** areneb tehnikamaailm äärmiselt kiiresti, suurendades digilõhet elanikkonnas. Seetõttu kasvab raamatukogude vajalikkus paigana, kus inimesed saavad omandada uusi digioskusi. **Kolmandaks** süveneb nutisõltuvus, mille tagajärjel väheneb oluliselt inimeste, eriti noorte keskendumisvõime ja pikkade tekstide lugemise oskus. Raamatukogud tegelevad lugemisharjumuse teadliku kujundamise ja kirjanduse vahendamise ja pakuvad loovaid tegevusi, aidates keskendumisvõimet arendada. **Neljandaks** on kasvutrendis ühiskonna teadlikkus vaimsest tervisest. See suurendab raamatukogude rolli ligipääsetavate, turvaliste ja hinnanguvabade kohtumiskohtade ja kogukonnakeskustena. **Viiendaks** on raamatukogudel üha tähtsam roll demokraatia hoidjana. Maailmas, kus demokraatia seisund muutub järjest hapramaks, pakuvad raamatukogud usaldusväärset teavet, võimalusi arendada kriitilise mõtlemise oskust ning loovad turvalise ruumi vabaks aruteluks. **Kuuendaks** on järjest suurema tähtsusega kultuuritöötajate väärtustamine ning kvalifitseeritud raamatukogutöötajate järelkasvu tagamine, et ka kümne aasta pärast oleks meil motiveeritud ja pädevad inimesed, kes tahavad oma elu selle valdkonnaga siduda.

Tallinna Raamatukogud on Eesti uuendusmeelsemaid raamatukogusid, mille mõju ulatub lisaks Tallinnale ka üle Eesti. Oleme sadadele tuhandetele inimestele üks raamatute ja lugude maailma ning usaldusväärne infoallikas. Kujundame lugemisharjumust alates varasest lapseast, toetame haridust ja elukestvat õpet ning pakume mitmekesiseid võimalusi ühiskonnaelus kaasa rääkimiseks. Oleme inimestele teejuhiks üha keerulisemaks muutuvast info- ja meediaruumis, toetame teadmistepõhist lähenemist ning teeme tihedat koostööd kogukondade ja partneritega, panustades nutikama, loovama ja rohelisema Tallinna arengusse. Oleme õppiv ja arenev organisatsioon, kus julgetakse katsetada ja otsida uusi lahendusi. Teeme koostööd eri valdkondadega ja asutustega, sest ainult koostöös saame aidata tallinlastel ja linna külalistel elada sisukat, teadlikku ja mitmekesist elu.

Tallinna Raamatukogude arengukava on koostatud aastateks 2026–2035. Lähtume oma tegevuses järgmistest strateegilistest dokumentidest:

- Tallinna [arengustrateegia „Tallinn 2035“](#)
- riigi pikaajaline [arengustrateegia „Eesti 2035“](#)
- riiklik [kultuuri arengukava 2021–2030](#)
- [rahvaraamatukogu seadus](#)
- [raamatukogunduse visioonidokument „21. sajandi raamatukogu“](#)
- [IFLA-UNESCO rahvaraamatukogude manifest 2022](#)

Missioon

Tallinna Raamatukogud annavad kõigile vaba ja tasuta juurdepääsu infole, teadmistele, oskustele ja kultuurile.

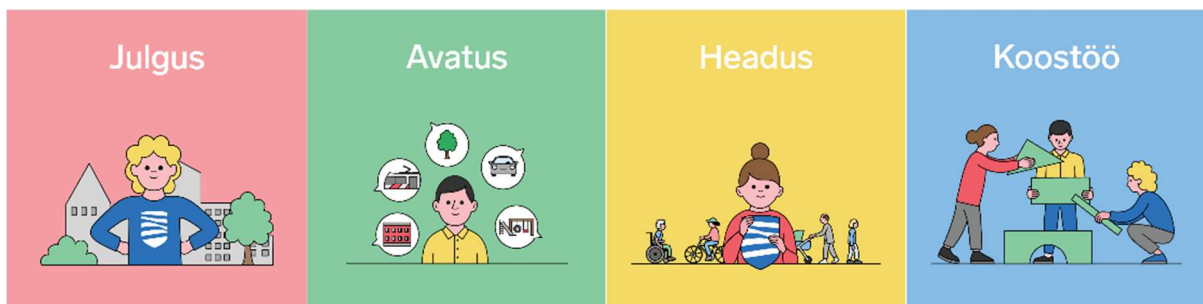
Visioon

Maailmatasemel Tallinna Raamatukogud on innustavad lugemishuvi loojad ja hoidjad ning kooslemise ja tegutsemise paigad.

Tallinna Raamatukogud aitavad viia ellu Tallinna arengustrateegias „Tallinn 2035“ kirjeldatud visiooni [Tallinnast kui rohelisest maailmalinnast](#):

- Raamatukogud avavad igale inimesele ukse kirjanduse ja teadmiste imelisse maailma, et aidata teha unistusi teoks.
- Raamatukogud annavad inimestele teadmised ja tööriistad oma tuleviku kujundamiseks, toetades elukestvat õppimist, uudishimu ja loovust.
- Raamatukogud vähendavad digilõhet ühiskonnas, et keegi ei jääks kiiresti muutuvast tehnikamaailmas kõrvalseisjaks.
- Raamatukogud aitavad inimestel väärtustada oma juuri ja pärandit.
- Raamatukogud ärgitavad keskkonnateadlikku mõtteviisi ühiskonnas ja on oma tegevusega eeskujuks teistele.

Väärtused

Tallinna Raamatukogud järgivad asutusena Tallinna linnaorganisatsiooni väärtusi: julgus, avatus, headus ja koostöö. Väärtusi rakendatakse raamatukogudes igal tasandil.

Julgus. Julgeme seista inimõiguste, demokraatia, sõnavabaduse ja teadmispõhise maailmavaate eest. Me ei karda võtta vastu uusi väljakutseid, katsetada, muuta ja muutuda. Julgeme teha otsuseid, isegi kui need on keerulised. Vastutame oma sõnade ja tegude eest. Mõistame, et tegijal ikka juhtub, ja õpime ebaõnnestumistest. Julgeme anda märku, kui on raske, ja küsida, kui ei tea.

Avatus. Raamatukogu on avatud paik, koht kõigile ja kõikjal. Igaüks on meie juures teretulnud, aga läheme ka ise linnaruumi ja kogukondadesse. Pakume turvalist keskkonda, kus kohtuvad erinevad inimesed, vaatenurgad, arvamused ja lood. Oleme tänulikud mistahes edasiiviiva tagasiside eest. Oleme õpivõimelised ja uudishimulikud – nii suudame muutustega sammu pidada.

Headus. Suhtume igasse inimesse hoolivalt ja sõbralikult, märkame, kuulame, mõistame ja pakume abi. Hoolitseme selle eest, et kõigil oleks raamatukogus hea olla. Külastaja ei lahku meie

juurest ilma lahenduseta. Töökaaslastena usaldame ja toetame üksteist ning aitame oma tegemiste õnnestumisele üheskoos kaasa. Oleme lahke meelega nii teiste kui ka enda suhtes.

Koostöö. Raamatukogu, see on meeskonnatöö! Meil on ühised eesmärgid ning täidame neid targalt planeerides ja fookuseid seades. Suhtleme omavahel, et ükski idee või mure ei jääks tähelepanuta ega oluline info saamata. Otsime võimalusi teha asju koos ja leida ka väliseid koostööpartnereid, sest nii saavutame paremaid tulemusi kui üksi tegutsedes. Võtame ette korraga pigem vähem, aga teeme seda hästi.

Olemasolev olukord

Tallinna Raamatukogude tugevused

- Professionaalne, mitmekülgne ja õppimishimuline kollektiiv.
- Uuenduslikkust ja eksperimenteerimist toetav töökeskkond, mis on võimaldanud luua Eestis innovaatilisi teenuseid.
- Valmisolek katsetada, uurida ja avastada.
- Kaasaegsed, sisukad ja pidevalt uuenevad kogud.
- Mitmekülgsed haridus- ja huvitegevused ning ulatuslik koostöövõrgustik koolide ja õpetajatega.
- Suur valik lõimimist ja eesti keele õppimist toetavaid tegevusi.
- Hea maine nii linnaasutuste kui ka erasektori ja kogukondade avatud ja usaldusväärse koostööpartnerina.

Tallinna Raamatukogude nõrkused

- Raamatukoguteenus ei ole kõikjal linnas ühtlaselt kättesaadav.
- Ruumid on mitmel pool liiga väikesed ega paku linnaelanike ootustele vastavaid mugavaid ja inspireerivaid õppimis-, töötamis-, kohtumis- ja suhtluspaiku.
- Hooned ja teenused ei ole piisavalt ligipääsetavad ja mugavad, sh erivajadustega inimestele (kõikide erivajaduste vaates).
- Kvaliteetse teenuse osutamiseks napib tipptasemel tehnilisi ja digilahendusi.
- Tööprotsessid ei ole piisavalt automatiseeritud, olemasolevad süsteemid ja programmid on liiga töö- ja ajamahukad.
- Raamatukogu nähtavus avalikus ruumis ning linnaelanike teadlikkus raamatukogu võimalustest ja teenustest on väike.
- Kvalifitseeritud tööjõu leidmine on keeruline erialase ettevalmistusega spetsialistide vähesuse, graafikuga töö ning madala palgataseme tõttu.

Raamatukogu arengu ohud ja võimalused on välja toodud lisa 1 „Trendid“.

Eesmärgid ja nende seosed arengustrateegiaga „Tallinn 2035“

Tallinna Raamatukogude eesmärgid on seatud vastavalt arengustrateegia „Tallinn 2035“ strateegilistele sihtidele, arengustrateegia elluviimise raamistikule ning strateegias kirjeldatud [kultuurivaldkonna](#) (KV) põhimõtetele, eesmärkidele (KVE) ja tegevusprogrammidele (TP).

Eesmärk	Kirjeldus	Seosed arengustrateegiaga „Tallinn 2035“
Eesmärk 1. Raamatukogud on linnaelanike loovuse ja teadmishimu toetajad ning lugema innustajad kogu elukaare jooksul	Kirjanduse kättesaadavaks tegemine, kultuuripärandi tutvustamine ja inimeste lugema innustamine on raamatukogu põhiroll. Nii Tallinna kui ka kogu Eesti ühe suurima kultuuriasutusena anname suure panuse kultuuri- ja hariduselu elavdamisesse ning avatud õppimise ruumi loomisse	<u>Loov maailmalinn</u> KVE 1 ja 2, TP 2: raamatukogu on osa tänapäevasesest elukestva õppe taristust, mis pakub linlastele ja külalistele mitmekülgseid võimalusi avastada, huvituda, õppida, nautida ja luua
Eesmärk 2. Raamatukogude mitmekesiste kasutusvõimalustega ruumid on tänapäevased, kutsuvad ja asuvad igale linnaelanikule lähedal	Raamatukogu on turvaline ja inspireeriv paik, kuhu on alati põhjust tulla – olgu lugemiseks, õppimiseks, töötamiseks või koosolemiseks. Arendame raamatukoguvõrku ja teenuseid nii, et iga linnaelanik leiaks raamatukogu oma liikumisteede lähedalt	<u>Sõbralik linnaruum</u> KVE 2, TP 2: raamatukogude võrgu arendamine aitab tagada, et kõigil on võimalik kodulähedases avalikus ruumis kvaliteetselt vaba aega veeta
Eesmärk 3. Raamatukogud on kõigile linnaelanikele ligipääsetavad ning toetavad nende vaimset ja füüsilist tervist	Igaühele ligipääsetavat linna, sh raamatukogusid ja neis osutatavaid teenuseid peab saama kasutada igaüks sõltumata vanusest, erivajadusest, keeleoskusest või digipädevusest. Pakume programme ja tegevusi, mis toetavad vaimset heaolu, aitavad ennetada üksildust ning soodustavad liikumist ja tervislikku eluviisi	<u>Terve Tallinn liigub</u> KVE 2, TP 1 ja 2: ligipääsetavad raamatukogud tähendavad kättesaadavat ja lihtsasti ligipääsetavat kultuuri ja elukestvat õpet kõigile
Eesmärk 4. Raamatukogud on keskkonnahoidliku mõtteviisi ärgitajad ja ringmajanduse põhimõtete rakendajad	Raamatukogu on ühiskasutuse, jagamise ja teadlike tarbimisvalikute eeskuju. Soodustame taas- ja korduskasutust, rakendame keskkonnasõbralikke lahendusi, kasvatame linnaelanike teadlikkust keskkonnahoiust ning aitame edendada keskkonnahoidlikku mõtteviisi ja hoiakuid	<u>Roheline pööre</u> Raamatukogud lähtuvad vastutustundliku kultuurikorralduse põhimõtetest

<p>Eesmärk 5. Raamatukogud on avatud ja turvalised kohad, mis toetavad lõimumist ja aktiivse kodanikuühiskonna arengut</p>	<p>Raamatukogu on neutraalne ja usaldusväärne kohtumispaik, kus erineva tausta, kultuuri ja maailmavaatega inimesed saavad turvaliselt suhelda ja aruteludes osaleda. Toetame ühiskonna lõimumist, panustame kogukonnaalgatustesse ja vabatahtliku tegevuse edendamisse</p>	<p><u>Heatahtlik kogukond</u></p> <p>KV TP 3 ja 5: ühised huvid toovad raamatukokku eri rahvusest ning erineva sotsiaalse ja majandusliku taustaga rühmi, aidates luua tugevamaid sõprussuhteid ja sidusust. Raamatukogud toetavad erineva keele- ja kultuuritaustaga inimeste koostegemist, kultuuri loomist ja sellest osasaamist, tutvustavad laiemale avalikkusele vähemusrahvuste kultuuritegevusi, arvestavad uussisserändajate vajadustega ning aitavad neil latusalt kohalike oludega kohaneda ning lõimuda ühiskonda ja kultuuriellu</p>
<p>Eesmärk 6. Meie organisatsioon on pädev, nutikas ja kestlik</p>	<p>Investeeringe töötajate pädevusse, kaasaegsesse töökorraldusse ja kvaliteetsesse juhtimisse, et kujundada paindlik ja õppiv organisatsioon. Arendame digilahendusi, teenuseid ja protsesse, mis aitavad kasutada raha, aega ja tööjõudu targalt ja tagavad raamatukoguvõrgu pikaajalise jätkusuutlikkuse</p>	<p>Linnajuhtimise ja tugiteenuste tegevusprogrammid 1–6 „<u>Juhtimine ja tugiteenused</u>“: kasutame inimesekeskset teenuste disaini, andmepõhist juhtimist ja strateegilist planeerimist; arendame selget kommunikatsiooni, kvaliteetset juhtimist ja töötajate pädevust; teeme Eesti-sisest ja rahvusvahelist koostööd kogemustevahetuseks ja parimate praktikate jagamiseks</p>

Möödikud

Möödik	Seos eesmärkidega	Algtase	Sihttase 2030	Sihttase 2035
Kasutajate arv	E1, E2, E3	72 359	75 000	80 000
Füüsiliste külastuste arv	E1, E2, E3	970 253	1 000 000	1 100 000
Virtuaalkülastuste arv	E1, E2, E3	1 259 959	1 300 000	1 350 000

Kojulaenutuste arv	E1	931 892	950 000	975 000
Ürituste külastuste arv	E1, E2, E3, E4, E5	109 189	120 000	130 000
Koolitustel ja nõustamistel osalenute arv	E1, E4	34 492	36 000	38 000
Kasutajate rahulolu skaalal 1–10	E1, E2	9,7	9,7	9,7
Töötajate rahulolu	E6	määratakse 2027	määratakse 2027	määratakse 2027
Raamatukogude arv	E2	19	22	23
Ruumide suurus m ²	E2	12 000	20 000	30 000
Ligipääs erivajadustega inimestele (puuduliku ligipääsu kategooriad kõikides raamatukogudes, Tallinna ligipääsetavuse infosüsteem)	E3	45 puudulikku kategooriat	25 puudulikku kategooriat	10 puudulikku kategooriat
Vabatahtlike arv	E5, E6	182	185	190

Olulisemad tegevussuunad ja tegevused eesmärkide elluviimiseks

Eesmärk 1. Raamatukogud on linnaelanike loovuse ja teadmishimu toetajad ning lugema innustajad kogu elukaare jooksul

1.1. Arendame iseteeninduslahendusi, laenutus- ja tagastusvõimalusi, et parandada raamatukogu põhiteenuste ajalist ja füüsilist ligipääsetavust.

1.2. Tegeleme planeeritult ja järjepidevalt veebilehe ja sotsiaalmeedia sisuloomega, et jõuda raamatukogu infoga rohkemate inimesteni.

1.3. Uuendame ja täiendame järjepidevalt oma kogusid (sh esemekogud), tagades piisava eksemplaarsuse ja kvaliteetse valiku.

1.4. Osutame suuremas mahus koduteenindust neile, kes ise raamatukogu külastada ei saa, ja rändkoguteenust asutustele, et viia raamatuid linnaelanikele lähemale.

1.5. Teeme tihedat koostööd lasteaedade, koolide ja noortekeskustega, viime ellu lugemiskampaaniaid ja -programme ning osalustegevusi, pakume peredele raamatukogutunde ja sündmusi, mis toetavad lugemisrõõmu ja loovust.

1.6. Toetame formaalharidust, pakudes eesti kirjandust ja kultuuri tutvustavaid ning infootsioskusi andvaid haridusprogramme, mis on lõimitud kooli õppekavadega. Korraldame lõimitud aine- ja keeleõppe (LAK-õpe) meetodil raamatukogutunde, mis aitavad koole eestikeelsele õppele üleminekul.

1.7. Pakume mitmekesiseid elukestva õppe programme, korraldame eri sihtrühmadele tasuta koolitusi, töötube ja individuaalnõustamist info-, meedia- ja digipädevuse, sh tehisarut kasutamise teemal, pöörates erilist tähelepanu sotsiaalsele kaasamisele, digilõhe vähendamisele ja linnaelanike toimetuleku toetamisele.

1.8. Kujundame raamatukogud mitmekülgeteks kultuuri- ja kogukonnakeskusteks, korraldame

kirjandusüritusi, kirjanikega kohtumisi, näitusi, kontserte, klubitegevusi ja arutelusid ning pakume linnaelanikele võimalust ise oma teadmisi, kogemusi ja loovust raamatukogus kogukonnale jagada.

1.9. Tugevdame raamatukoguhoidjate rolli lugemishooldajate ja koolitajatena, arendame töötajate erialateadmisi, lugemishooldamis-, suhtlus- ja esinemisoskusi, et nad oleksid innustavad kirjanduse saadikud ning pädevad elukestva õppe eestvedajad.

Eesmärk 2. Raamatukogude mitmekesisete kasutusvõimalustega ruumid on tänapäevased, kutsuvad ja asuvad igale linnaelanikule lähedal

2.1. Kujundame raamatukoguvõrgu ümber 15 minuti linna põhimõtte järgi ja analüüsime raamatukoguteenuse katvust linnaosades. Raamatukoguvõrgu planeerimise kaart (lisa 3, valminud koostöös Tallinna Strateegiakeskuse ja Tallinna Linnaplaneerimise Ametiga) võimaldab teha raamatukoguhoonete asukohtade planeerimisel andmepõhiseid otsuseid. Võtame raamatukoguvõrgu planeerimisel aluseks, et Tallinnas peaks iga 20 000 elaniku kohta olema üks raamatukogu, kokku 23 raamatukogu.

2.2. Arendame raamatukogusid põhimõttel, et igas linnaosas oleks vähemalt üks suurem, avarate ruumidega raamatukogu (vähemalt 1700–2000 m²), kus on mitmekesisemad tegevusvõimalused (tegevustoad, esemelaenuvus, pikemad lahtiolekuajad, suurem kogu, seminariruumid jm). Lisaks on 17 põhiteenustega raamatukogu (suurus vähemalt 1200 m²). Raamatukoguteenuste tasandid on täpsemalt kirjeldatud lisa 4.

2.3. Kaalume linna eelarvest uute hoonete ehitamise asemel vajalike ruumide rentimist erasektorilt, nt kaubanduskeskustelt.

2.4. Uuendame ja korraldame ümber olemasolevaid haruraamatukogusid. Vajadusel kolime need avaramatesse ja paremini ligipääsetavatesse hoonetesse, et tagada kaasaegsed, mugavad ja turvalised ruumid lugemiseks, õppimiseks, töötamiseks, kohtumiseks ja koosviibimiseks.

2.5. Kujundame raamatukoguruume koos kasutajatega, kaasates eri vanuses ja taustaga inimesi ruumilahenduste, erineva otstarbega alade (laste-, noorte- ja perealad ning vaiksed alad) ja ruumilahenduste kavandamise ning uute lahenduste katsetamise. Varustame raamatukogud kaasaegse tehnika ja sisustusega (õppevahendid ja esitlustehnika, mugavad ja privaatsed istumiskohad, suhtlemist soodustavad sisustuslahendused jm), mis toetavad lugemist, erinevaid õppimisviise, loovtegevust ja koostööd.

2.6. Katsetame paindlikke ja ajutisi lahendusi (*pop-up*-raamatukogud, väliraamatukogud jm), et viia raamatukoguteenused sinna, kus liiguvad ja veedavad aega paljud linnaelanikud.

2.7. Arendame raamatukogude teeninduskultuuri, koolitades töötajaid külalislahkuse, mitmekesisuse ja ligipääsetavuse teemadel, et iga küllastaja tunneks end raamatukogus oodatult ja turvaliselt.

Eesmärk 3. Raamatukogud on kõigile linnaelanikele ligipääsetavad ning toetavad nende vaimset ja füüsilist tervist

3.1. Parandame raamatukogude füüsilist ligipääsetavust. Teeme Tallinna linna ametiasutustega koostööd, et paigaldada linnaruumi selged ja nähtavad viidad ning luua mugavad ligipääsud jalgsi, jalgratta, lapsevankri, ratastooli jm liikumisabivahendiga liikujatele. Uute raamatukoguruumide planeerimisel kavandame parkimiskohad lapsevankritele ning jalg- ja tõukeratastele.

3.2. Kujundame raamatukoguruume universaalse disaini põhimõtetest lähtudes, pöörates erilist tähelepanu lastele, eakatele ja erivajadustega inimestele (nt sobivad mööbli- ja valgustuslahendused, ligipääsetavad tualetid, puhkealad, selge viidastus ja info).

3.3. Arendame raamatukogu veebilehte ja sotsiaalmeedia sisu nii, et need oleksid lihtsalt kasutatavad, vastaksid ligipääsetavuse nõuetele ning toetaksid ka abivahendite (ekraanilugeri jm) kasutajaid.

3.4. Kasutame kõigis füüsilistes ja virtuaalsetes keskkondades ühtset brändi ja visuaalset identiteeti, mis aitab inimestel raamatukogusid ja teenuseid hõlpsasti ära tunda ning mõista, milliseid võimalusi neis pakutakse.

3.5. Toetame linnaelanike vaimset tervist ja heaolu, pakkudes turvalist, rahulikku ja hinnanguvaba keskkonda ning korraldades programme, mis aitavad ennetada üksildust, loovad võimalusi suhtlemiseks ja pakuvad tuge elu erinevates olukordades (nt vestlusringid, lugemisklubid, kontserdid, vaimse tervise teemalised kohtumised koostöös partneritega).

3.6. Panustame linnaelanike füüsilise tervise edendamisse, toetades liikumisharjumusi ja tervislikke eluviise (nt koostöö tervise- ja spordivaldkonna partneritega, liikumist soodustavad sündmused, tervise teemalised loengud ja infomaterjalid, spordivahendite kogud).

3.7. Arendame raamatukoguhoidjate teadmisi ligipääsetavuse ja vaimse tervise teemadel, et nad oskaksid märgata küllastajate erinevaid vajadusi, pakkuda sobivat tuge ning suunata neid vajalike teenuste ja abini.

Eesmärk 4. Raamatukogud on keskkonnahoidliku mõtteviisi ärgitajad ja ringmajanduse põhimõtete rakendajad

4.1. Suurendame linnaelanike teadlikkust raamatukogust kui jagamismajanduse osast, reklaamime esemekogusid ning võimalust kasutada meie tegevustube ning teisi ruume ja vahendeid. Uute raamatukoguruumide planeerimisel näeme ette esemekogude laiendamise ja uute tegevustubade loomise võimaluse.

4.2. Korraldame keskkonnahoidu ning ring- ja jagamismajandust tutvustavaid koolitusi, töötube, näitusi ja kampaaniaid koostöös partneritega, innustades linnaelanikke tegema keskkonda säästvaid valikuid.

4.3. Taotleme rahalisi vahendeid, et muuta raamatukogude füüsiline taristu energia- ja keskkonnasäästlikuks. Meie eesmärk on kasutada ehitusel ja renoveerimisel keskkonnasõbralikke materjale ja energiatõhusaid lahendusi ning rakendada nutikaid haldussüsteeme.

4.4. Soodustame keskkonnasäästlike liikumisviise, otsime võimalusi rajada raamatukogude juurde rattaparklad ja elektriliste liikumisvahendite laadimispunktid.

4.5. Muudame igapäevase töökorralduse keskkonnasäästlikuks, vähendades tarbimist ja jäätmeid, soodustades taaskasutust ja liigiti kogumist.

Eesmärk 5. Raamatukogud on avatud ja turvalised kohad, mis toetavad lõimumist ja aktiivse kodanikuühiskonna arengut

5.1. Suurendame linnaelanike teadlikkust raamatukogu rollist usaldusväärse info vahendajana. Aitame neil arendada info-, meedia- ja digipädevust ning paremini mõista ja kasutada avalikke e-teenuseid ja ühiskonnaelus osalemise võimalusi.

5.2. Pakume linnaelanikele turvalist ja hinnanguvaba suhtlus- ja koostöökeskkonda. Eri vanuses, erineva tausta ja maailmavaatega inimesed saavad raamatukogus omavahel kohtuda, suhelda ja ühiselt tegutseda. Viime koostöös partneritega ellu programme, sündmusi ja kampaaniaid, mis käsitlevad ühiskonnas olulisi teemasid (nt keskkond, kogukonnaelu, inimõigused) ning pakuvad võimalust nende üle arutleda. Toome kokku vabaühendusi, kultuuri-, haridus- ja teisi organisatsioone,

pakkudes neile raamatukogus ruumi koostööprojektide ja kogukonnaalgatuste elluviimiseks.

5.3. Toetame teistest rahvustest inimeste lõimumist Eesti info- ja kultuuriruumi, korraldades keelekohvikuid, eesti kultuuri ja Tallinna tutvustavaid sündmusi ning muid lõimimisega seotud tegevusi. Pakume tuge avalike teenuste ja e-kanalite kasutamisel.

5.4. Looime võimalusi panustada raamatukogu vabatahtlikuna kogukonnaellu ja luua uusi sotsiaalseid kontakte.

5.5. Arendame töötajate pädevust kultuurilise mitmekesisuse, konfliktide ennetamise ja lahendamise valdkonnas, et iga külastaja tunneks end raamatukogus oodatuna ja turvaliselt.

Eesmärk 6. Meie organisatsioon on pädev, nutikas ja kestlik

6.1. Arendame teadmiste- ja andmepõhist juhtimist, analüüsime teenuste kasutust ja mõju ning kasutame tulemusi otsuste tegemisel, riskide juhtimisel, arengukava uuendamisel ja ressursside planeerimisel.

6.2. Panustame järjepidevalt töötajate pädevusse ja järelkasvu, korraldades neile vajalikke koolitusi ning toetades uute töötajate tulekut valdkonda. Pakume mitmekesiseid arenguvõimalusi ja loome tingimused, mis aitavad töötajal end tööalaselt arendada ja teostada.

6.3. Tugevdame juhtimiskultuuri ja juhtide järelkasvu, arendades juhi- ja meeskonnatööoskusi kõigil tasanditel, toetades uute eestvedajate kujunemist ning luues ühtse juhtimispraktika, mis toetab avatust, usaldust, koostööd ja tulemustele suunatust.

6.4. Muudame tööprotsessid tõhusamaks ja võimalusel automatiseerituks ning arendame iseteenindus- jm lahendusi, et vähendada rutiinset käsitööd ja suunata töötajate aeg sisulisematele tegevustele. Otsime lahendusi organisatsioonisiseste eeskirjade, kordade ja protsessikirjelduste vähendamiseks ning toimetulekuks väljastpoolt tuleva halduskoormusega. Arutame regulaarselt võimaluste üle täita tööülesandeid tõhusamalt ning keskenduda olulisele.

6.5. Panustame töökeskkonna kaasajastamisse ja ergonoomilissusse, töötajate vaimse ja füüsilise tervise toetamisse, paindliku tööaja võimaluste arendamisse.

6.6. Arendame tunnustamiskultuuri, väärtustame töötajate panust, toome esile häid praktikaid. Innustame töötajaid olema raamatukogu eestkõnelejad ja väärtuste kandjad, raamatukogu loo jutustajad.

6.7. Tõhustame sisekommunikatsiooni. Võtame kasutusele uue siseveebi.

6.8. Hoiame ja laiendame koostöövõrgustikku Eestis ja rahvusvaheliselt, teeme koostööd teiste raamatukogude, ülikoolide, kultuuri- ja haridusasutuste ning erialavõrgustikega ning aitame seisukohtade jagamise ja algatustega kaasa Eesti raamatukogunduse arengule ja õigusaktide ajakohastamisele.

Eesmärkide saavutamise riskid ja nende juhtimiseks rakendatavad tegevused

Riskid, mis võivad arengukava elluviimist takistada, on kirjeldatud järgnevas tabelis. Iga riski avaldumise tõenäosust ja mõju on hinnatud skaalal 1–4, riskitase on toodud nende korrutisena.

Eesmärk	Riski kirjeldus	Tõenäosus	Mõju	Riskitase	Riski ennetamise ja haldamise tegevused
Kogu arengukava suhtes oluline risk	Majanduslangus ja julgeolekuolukord toob ebakindluse, raamatukogu finantsolukord halveneb. Vähenevad võimalused raamatukogude võrku laiendada ja ruume parendada, teavikuid hankida ning tehnikamaailma arenguga kaasas käia	3	3	9	1) Seame investeringutele ja arendustele arengukavas ja iga-aastastes tegevuskavades selged prioriteedid 2) Selgitame kohalikele omavalitsusele ja riigile investeringute ja komplekteerimisrahastuse suurendamise vajadust, tuginedes uuringutele ja argumentidele ning põhjendades tegevuste möödapääsmatust
Eesmärk 1. Raamatukogud on linnaelanike loovuse ja teadmishimu toetajad ning lugema innustajad kogu elukaare jooksul	Kultuuri- ja infotarbimisharjumuste muutused panevad raamatukogud konkureerima teiste vaba aja veetmise võimaluste ja eri infokanalitega. Inimesed ei pruugi enam tunda vajadust raamatukokku tulla	3	3	9	1) Kujundame teenuseid sihtrühmade vajadustest lähtuvalt, tuginedes kasutajatelt ja mittekasutajatelt regulaarselt kogutavale tagasisidele 2) Tugevdame raamatukogu väärtuspakkumise ja teenuste kommunikatsiooni eri kanalites, et suurendada raamatukogu nähtavust ja inimeste teadlikkust
	Tehnika ja digilahenduste areng ja laiem kättesaadavus võivad muuta raamatukogud vahendajana teisejärguliseks, kui raamatukogu ei suuda pakkuda mugavaid ja kasutajakeskseid digiteenuseid ning kaasaegset ja tehniliselt hästi varustatud füüsilist keskkonda	3	3	9	1) Arendame kasutajakeskseid ja mugavaid digiteenuseid, mis vastavad eri sihtrühmade ootustele ja oskustele 2) Uuendame ja kaasajastame raamatukogu füüsilist keskkonda ja tehnikat, et toetada õppimist, töötamist ja koosloomist 3) Suurendame töötajate digipädevust, et tagada nende võimekus kasutajaid koolitada ja ise uusi digivahendeid kasutada
	Õigusraamistik (autoriõigused, laenutushüvitis, kõrgem käibemaks) raskendab lugejatele vajalike e-teavikute hankimist	3	3	9	1) Osaleme aktiivselt huvikaitses ja valdkondlikes aruteludes, et mõjutada e-teavikuid puudutava õigusraamistiku arengut, teeme õigusaktide muutmiseks ettepanekuid ministriumitele

	Uuele üle-eestilisele raamatukogusüsteemile üleminek ja teiste uute digilahenduste kasutuselevõtt võib suurendada kulusid ja töökoormust ning mõjutada teenuste kvaliteeti ja kasutajate rahulolu	2	3	6	2) Osaleme aktiivselt uue raamatukogusüsteemi hankimisega seotud tööühmades ja suhtleme aktiivselt praeguste ja tulevaste koostööpartneritega 3) Teeme vastavalt vajadustele argumenteeritud ettepanekuid tegevuseelarve suurendamiseks
Eesmärk 2. Raamatukogude mitmekesiste kasutusvõimaluste ga ruumid on tänapäevased, kutsuvad ja asuvad igale linnaelanikule lähedal	Ebapiisav koostöö linnaorganisatsioonis takistab vajalike arenduste elluviimist, sh raamatukoguvõrgu arendamist ja ligipääsetava linnaruumi planeerimist, mis eeldab eri osapoolte laia ja ühist vaadet.	3	3	9	1) Selgitame raamatukogu vajadusi seotud osapooltele, kaasame nad raamatukoguvõrgu arendamisse ja ligipääsetavuse suurendamisse
Eesmärk 3. Raamatukogud on kõigile linnaelanikele ligipääsetavad ning toetavad nende vaimset ja füüsilist tervist	Aeglase ja bürokraatlike menetlusprotsesside tõttu olulised investeeringud viibivad ja nende elluviimise ajakavast ei suudeta kinni pidada	3	3	9	1) Loome koostöös seotud osapooltega investeeringutele realistlikud ajakavad 2) Juhime tähelepanu menetlusprotsessidest tingitud takistustele
Eesmärk 4. Raamatukogud on keskkonnahoidliku mõtteviisi ärgitajad ja ringmajanduse põhimõtete rakendajad	Ühiskonna polariseerumine keskkonnateemadel mõjutab raamatukogu kasutajate teadlikkust ning takistab raamatukogu arendus- ja teavitustööd selles valdkonnas	3	3	9	1) Tõhustame kommunikatsiooni ja koolitustegevust, innustades elanikke raamatukogu kasutama, näidates praktilisi viise keskkonnahoiuks igapäevaelus ja selgitades keskkonnahoidlikust mõtteviisist saadavat kasu 2) Suurendame töötajate teadlikkust, korraldades keskkonnahoiu ja säästva tarbimise teemalisi koolitusi
Eesmärk 5. Raamatukogud on avatud ja turvalised kohad, mis toetavad lõimumist ja aktiivse kodanikuühiskonna arengut	Üha suurenev valeinfo levik	4	3	12	1) Arendame info- ja meediapädevust eri sihtrühmadele mõeldud koolituste, sündmuste ja juhendmaterjalidega 2) Suurendame töötajate valmisolekut info- ja meediapädevust õpetada
Eesmärk 6. Meie organisatsioon on pädev, nutikas ja kestlik	Raamatukogul ei õnnestu värvata ja hoida eesmärkide elluviimiseks vajalikku oskustööjõudu	4	3	12	1) Teeme argumenteeritud ettepanekuid töötajate palkade ja koosseisu suurendamiseks 2) Osaleme aktiivselt huvikaitses ja valdkondlikes aruteludes, et mõjutada raamatukogunduse eriala õpetamise taastamist raamatukogudele vajalikul tasemel ja mahus

Seire ja aruandlus

Arengukava eduka rakendamise eeldus on põhjalik ja sisuline koostöö ja kaasamine. Usalduslik koostöö on edu alus: koostööd tehakse nii linnaorganisatsiooni, Kultuuriministeeriumi jt valitsusasutuste, haridusasutuste, sotsiaalasutuste, teiste raamatukogude, vabatahtlike ja

teiste linnaelanike ning muude sidusrühmadega. Raamatukogu puudutavate oluliste otsuste vastuvõtmisesse, projektide planeerimisse ja elluviimisesse kaasatakse alati sidusrühmad ja elanikud; ümarlaudade ja koostöökogude kaudu kaasatakse otsustusprotsessi linnaelanikke ja kodanikuühendusi. Tallinna Raamatukogude arengukava viiakse ellu Tallinna Kultuuri- ja Spordiameti juhtimisel lähtuvalt Tallinna Linnavolikogu 17. detsembri 2020 määruse „[Tallinna arengustrateegia „Tallinn 2035“](#)“ §-st 3.

Arengukava tegevused ja oodatavad tulemused aasta lõikes lisatakse asutuse iga-aastasesse tööplaani. Tegevuste elluviimist seiratakse jooksvalt (vähemalt kord aastas), sh aastakokkuvõtete alusel. Arengukava elluviimise edukust hinnatakse kõikide arengukavas nimetatud eesmärkide kaupa, arvestades seiremõõdikute sihttasemeid ja planeeritud tegevusi. Vajaduse korral tellitakse ekspertarvamusi ja -hinnanguid tegevuste mõju ja edukuse hindamiseks. Tallinna Kultuuri- ja Spordiamet võib anda aruandluse kohta täiendavaid juhiseid. Vajaduse korral täiendatakse arengukava, arvestades muutunud asjaolusid, ja kinnitatakse arengukava uus versioon kultuuri- ja spordiameti juhataja käskkirjaga.

Lisa 1. Trendid

Trendid	Kaasnevad ohud	Kaasnevad võimalused
Poliitilised trendid		
<p>Üha suurenev valeinfo levik soodustab lõhestumist ja usaldamatust riigiasutuste, teadusasutuste ja peavoolumeedia vastu. Valeinfo loomisele ja levitamisele aitavad kaasa tehisarüüha laiem kasutamine ja sotsiaalmeediaplattformide algoritmid. Valeinfo kiire ja massiline levik võib saada ohuks demokraatiale ja julgeolekule</p>	<p>Raamatukogu võib sattuda ühiskondlikesse konfliktidesse seoses kogude komplekteerimis põhimõtete, tõendus- ja faktipõhise maailmavaate toetamise ja eri rahvusrühmade lõimimisega ning ühiskondlikult olulistel teemadel arutlemise kohana</p> <p>Valeinfo võib olla nii veenev, et ka kogunud infotöötajatel võib olla raske seda ära tunda ja ümber lükata</p>	<p>Raamatukogu olulisus infopädevuse arendamisel ning inimeste nõustamisel kasvab. Ühiskonnas ning ka riigi ja kohaliku omavalitsuse tasandil mõistetakse järjest enam, et infopädevus on elanikkonnale hädavajalik ühiskonna sidususe hoidmiseks, demokraatia säilimiseks ja julgeoleku tagamiseks</p> <p>Meie tegevust toetatakse, sest nähakse raamatukogu vajalikkust usaldusväärse info andja ja infopädevuse arendajana</p>
Majanduslikud trendid		
<p>Majanduslangus ja julgeolekuolukord muudavad kultuurivaldkonna, sh raamatukogude rahastamise järjest keerulisemaks ja ebakindlamaks. Raamatukogu tegevust mõjutavad ka kirjastamise valdkonna majandusraskused ning tiraažide pidev vähenemine</p>	<p>Raamatukogu finantsolukord halveneb. Vähenevad võimalused teavikuid hankida, mis tähendab kogude muutumist väiksemaks ja ühekülgsemaks. Raamatukogu ei suuda käia kaasas tehnika arenguga ega olla turul konkurentsivõimeline tööandja</p>	<p>Raamatukogul on inimeste toimetuleku toetamisel täita senisest veelgi olulisem roll: pakkuda kõigile tasuta ligipääsu infole, kirjandusele, täiendõppele ja e-teenustele. Kultuurist osasaamist suurendades ja suhtlusvõimalusi luues oleme ka elanikkonna vaimse tervise hoidjad. Tasuta ja turvalist avalikku ruumi ja lõimimistegevusi pakkudes tugevdame kogukondi, mis aitab elanikel paremini toime tulla</p>
Sotsiaalsed trendid		
<p>Eesti elanikkond vananeb</p> <p>Eesti keelest erineva emakeelega elanikkonna rohkus toob kaasa lõimumisraskusi</p> <p>Inimeste kultuurilised eelistused ning info- ja kultuuritarbimise vormid muutuvad kiirelt. Süveneb nutisõltuvus, väheneb pikkade tekstide lugemise oskus</p>	<p>Vananevale elanikkonnale uute teenuste loomine või olemasolevate laiendamine nõuab ajalisi, rahalisi jm ressursse, mida meil ei pruugi leida. Samuti nõuab lisaressursse rohkemate lõimimistegevuste pakkumine</p> <p>Kultuuri- ja infotarbitajate muutused panevad raamatukogud konkureerima teiste vaba aja veetmise võimaluste ja infokanalitega. Inimesed ei pruugi enam tunda vajadust raamatukokku tulla</p>	<p>Vananev ühiskond pakub võimalusi luua eakatele uusi teenuseid ja koolitusvõimalusi. Raamatukogul on võimalus võtta senisest veelgi suurem roll ka lõimimistegevuste elluviijana. Nii seeniorid kui ka uussisserändajad on sageli valmis tegutsema raamatukogus ka vabatahtlikuna</p> <p>Tasuta teenuste osutamine ja usaldusväärse info jagamine huvipakkuval ja inspireerival viisil mugavas ja kutsuvas füüsilises ja virtuaalses keskkonnas muudab raamatukogu konkurentsivõimeliseks.</p>

		Raamatukogu saab kirjanduse kättesaadavaks tegemise ja elanike lugemisharjumuse kujundamisega aidata kaasa lugemishuvi hoidmisele ja nutisõltuvusega võitlemisele
Tehnika- ja tehnoloogiatrendid		
Kiirelt levib uute digilahenduste, sh tehisaru kasutamine, suureneb virtuaal- ja liitreaalsuslahenduste kättesaadavus, levib mikromobiilsus ning robotite ja droonide kasutamine	Uute digilahenduste pealetung ja laiem kättesaadavus võivad muuta raamatukogud vahendajana teisejärguliseks, kui raamatukogu ei suuda pakkuda mugavaid ja kasutajakeskseid digiteenuseid ning kaasaegset ja tehniliselt hästi varustatud füüsilist keskkonda	Uute digilahenduste oskuslik kasutamine avarab raamatukogu võimalusi töötada välja uusi teenuseid, kaasata uusi sihtrühmi ning olla kommunikatsiooni- ja turundustegevuses tõhusam. Raamatukogu täidab digilõhe vähendamisel tähtsat rolli: annab elanikele teadmisi ja oskusi uute digilahenduste, sh tehisaru mõistmiseks ja kasutamiseks
Õiguslikud trendid		
Meie tegevust mõjutavad isikuandmete töötlemisega seotud piirangud, autoriõiguste ja vaba juurdepääsu vaheline tasakaal, e-raamatute ja teiste infokandjate kättesaadavuse tagamine kasutajatele. Arengukava perioodil võetakse vastu uus rahvaraamatukogu seadus ja sellega seoses muudetakse ka teisi õigusakte	Õigusruum ei loo raamatukogule piisavalt paindlikke võimalusi, et pakkuda lugejatele ja teistele kasutajatele eri platvormidel laia valikut kultuurilist ja hariduslikku sisu. Raamatukogundust puudutavad õigusaktid loovad dubleerivad süsteemid, mis ei arvesta meie raamatukogu vajadustega	Riigi õigusaktide uuendamisel jaotatakse ülesanded osapoolte vahel paremini, õigusaktid ja neist lähtuvad üleriigilised arendused toetavad raamatukogude tegevust tõhusamalt. Loodav rahvaraamatukogude arenduskeskus ja üleriigilised süsteemid, sh üleriigiline raamatukogusüsteem ja üleriigiline e-laenus vastavad meie raamatukogu vajadustele ja muudavad tööprotsesse lihtsamaks
Keskkonnaalased trendid		
Rohepööre toob kaasa keskkonnaalase teadlikkuse kasvu ja keskkonnanõuete karmistumise teenuste, töökeskkonna ja taristu väljaarendamisel	Keskkonnanõuete arvestamine võib muuta raamatukogu arendustegevused ja investeeringud senisest kulukamaks ja kasvatada halduskoormust, samuti vajab senisest palju suuremat tähelepanu töökeskkonna nõuete vastavusse viimine	Keskkonnateadlikkuse kasvuga suureneb raamatukogu roll säästliku mõtteviisi edendajana ning ringmajanduse toetajana. See omakorda võimaldab laiendada uusi teenuseid

Lisa 2. Uuringud

- [Raamatukogu teenuste ning kasutajate ja mittekasutajate ootuste kaardistamine ja analüüs 2023](#) (koostöös Tallinna Strateegiakeskuse ja disainiagentuuriga Velvet)
- Raamatukogude ligipääsetavuse audit 2023 (MTÜ Ligipääsetavuse Foorum)
- „[Kultuur, liikumisharrastused ja elukvaliteet. Tallinlaste rahuloluküsitlus 2023](#)“
- [Eesti rahvaraamatukogude kvaliteediuuring 2023](#)
- „[Kultuur, liikumisharrastused ja elukvaliteet. Tallinna elanike küsitlus 2024](#)“
- „[Kultuur, huvitegevused ja liikumisharrastused. Tallinna elanike küsitlus 2025](#)“
- [Eesti rahvaraamatukogude rahuloluküsitlus 11.–24.04.2024](#) (piloottuuring)
- [Eesti rahvaraamatukogude rahuloluküsitlus 6.–20.03.2025](#)

Kasutajate rahulolu kui Kultuuriministeeriumi uus tulemusmõõdik võeti kõikides Eesti rahvaraamatukogudes kasutusele aastal 2024. Kultuuriministeeriumi tellimisel ja Eesti Rahvusraamatukogu eestvedamisel toimus 6.-20.03.2025 Eesti rahvaraamatukogude rahulolu-uuring. Küsitluses oli üks küsimus rahulolu väljendamiseks (10 palli skaalal) ja võimalus lisada kommentaare – mis meeldis ja mis võiks teisiti olla.

2025. aastal saime tagasiside 1869 lugejalt, **rahuloluindeks oli 9,72** (2024. a pilootuuringus 9,6). Küsitlus korraldati kõikides meie teenindusüksustes ning tagasisidet sai anda ka veebivormi vahendusel (seda kasutas 546 lugejat ehk 29,2% vastanutest).

1869 vastanust kasutas 1792 (95,8%) võimalust anda pikemat tagasisidet teeninduskorralduse, personali, kogude ja/või raamatukogu keskkonna kohta. Tagasiside andmine jagunes järgmiselt: personali kohta andis tagasisidet 77,3%, kogude kohta 64,8%, teeninduskorralduse kohta 60,7% ja keskkonna kohta 54,7% vastanutest.

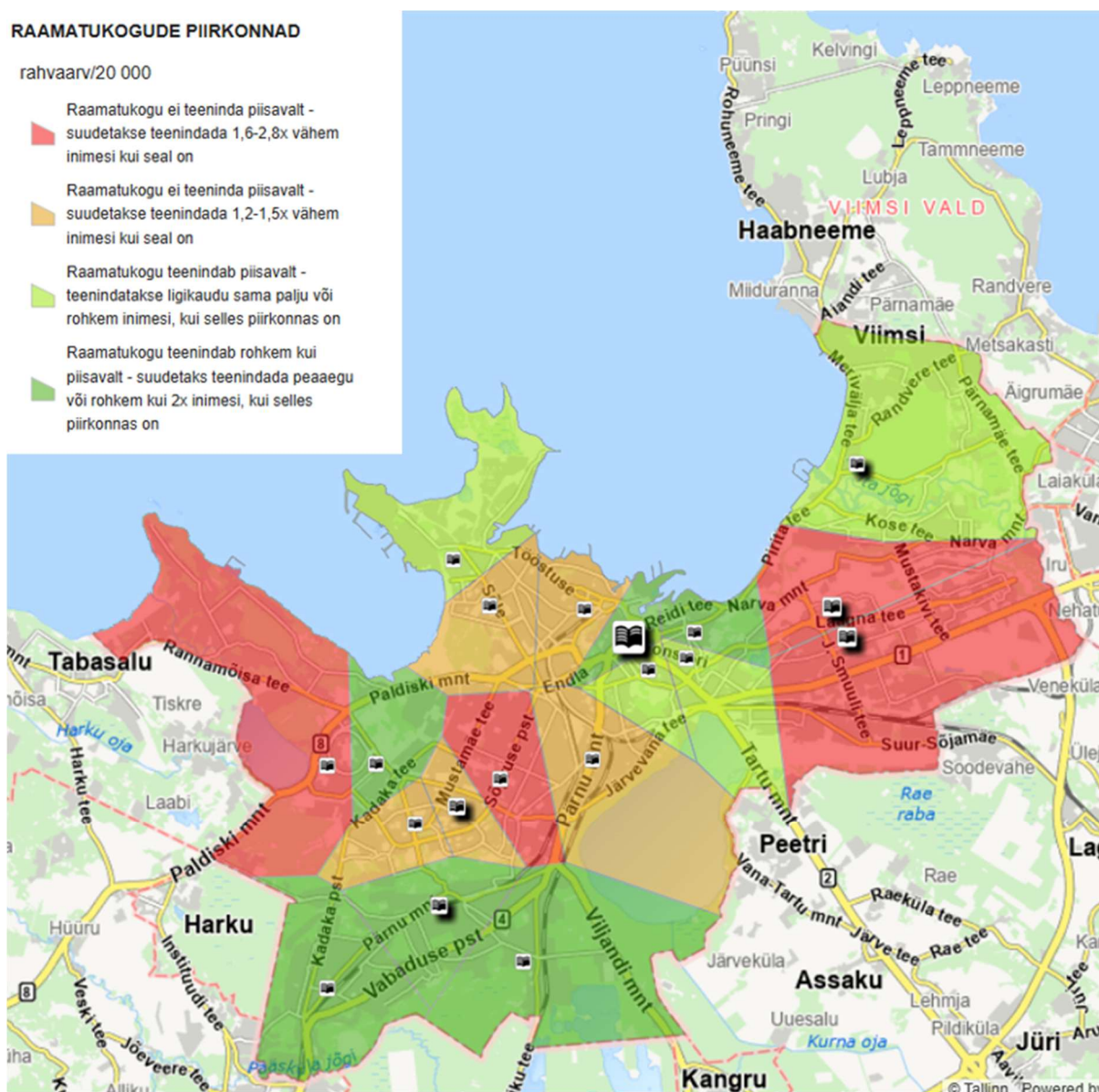
Sarnane uuring on plaanis ka järgnevatel aastatel.

Lisa 3. Raamatukoguvõrgu planeerimise kaart

Raamatukoguvõrgu planeerimise kaart (raamatukogude analüüs) asub portaalis gis.tallinn.ee (ligipääs kontoga).

Koostöös Tallinna Strateegiakeskusega ja Tallinna Linnaplaneerimise Ametiga valminud interaktiivne kaart võimaldab hinnata olemasolevate raamatukogude võimet linna piirkondi teenindada (alolev kuvatõmmis) ja näha kavandatavate muudatuste mõju. Kaardikihid võimaldavad raamatukogudele sobivate asukohtade leidmisel arvestada tuleviku tõmbekeskustega, ühistranspordiühendustega, teiste haridus- ja kultuuriasutuste asukohtadega ning rahvaarvu muutustega.

Olemasolevate raamatukogude võime teenindada Tallinna piirkondi:

Lisa 4. Raamatukoguteenuste tasandid

Tallinna Raamatukogude raamatukoguvõrgu planeerimisel lähtume eesmärgist, et raamatukogu või raamatukogubussi peatus on igast elanikust kuni 15-minutilise jalutuskäigu kaugusel.

	Ruumid ja vahendid	Teenused
Põhiteenustega raamatukogu	<p>Suurus vähemalt 1200 m², sh:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mugavad, üksteisest eraldatud alad tegevusteks, õppimiseks ja ajaveetmiseks eri sihtrühmadele (väikelastega pered, kooliõpilased, noored, eakad) • vaikne ala lugemiseks, töötamiseks ja õppimiseks • individuaalne õpperuum, võimalusel mitu • rühmaruum, võimalusel mitu • saal vähemalt 25 inimesele 	<ul style="list-style-type: none"> • Kojulaenus (raamatud, perioodika, mängud jm) • Kohalkasutus (raamatud, perioodika, mängud jm) • Arvutitöökohad õppimiseks, digiperioodika lugemiseks jne • Päringutele vastamised, digi- jm juhendamine, lugemisnõustamine • Individuaal- ja rühmaruumide kasutamise võimalus • Koolitused ja üritused eri sihtrühmadele • Ööpäevaringne raamatute tagastamise võimalus (tagastusluuk või -automaat) • Võimalus saada tellitud raamatud igal ajal kätte raamatukogu juures asuvast laenutuskapist • Iseteenindusraamatukogu (teatud teenuste kasutamine ilma töötajateta varahommikul (nt kl 7–10) ja hilisõhtul (nt kl 19–22))
Avardatud võimalustega raamatukogu (Raamatukogu+) Igas linnaosas üks	<p>Vähemalt 1700–2000 m², sh:</p> <ul style="list-style-type: none"> • suuremad mugavad, üksteisest eraldatud alad tegevusteks ja ajaveetmiseks eri sihtrühmadele • vaikne ala • individuaalsed õpperuumid • eri võimalustega rühmaruumid • saal vähemalt 75 inimesele koolituste või ürituste korraldamiseks • tegevustuba või -toad (õmblustuba, stuudio, innovatsioonilabor jne) • kohvik 	<ul style="list-style-type: none"> • Kojulaenus (sh spordivahendid, tööriistad, muusikainstrumendid jm esemed) • Kohalkasutus (raamatud, perioodika, mängud jm) • Arvutitöökohad õppimiseks, digiperioodika lugemiseks jne • Päringutele vastamised, digi- jm juhendamine, lugemisnõustamine • Individuaal- ja rühmaruumide kasutus • Koolitused ja üritused • Tegevustubade kasutamine • Pikad lahtiolekuajad • Ööpäevaringne raamatute tagastamise võimalus (tagastusluuk või -automaat) • Võimalus saada tellitud raamatud igal ajal kätte raamatukogu juures asuvast laenutuskapist • Iseteenindusraamatukogu (teatud teenuste kasutamine ilma töötajateta)
Raamatukogubuss	Raamatukoguteenus väiksema asustustihedusega piirkondades	<ul style="list-style-type: none"> • Kojulaenus • Koolitused ja üritused

Miniraamatukogu	Raamatukapp kaubandus-, kultuuri-, spordi- jne keskuses teavikute laenamiseks iseteenindusena (https://vimeo.com/860194839)	<ul style="list-style-type: none"> • Kojulaenus • Tulevikus ka tagastusvõimalus, kui raamatukogu infosüsteem seda toetab
E-raamatukogud	OverDrive (võõrkeelsed audio- ja e-raamatud, e-ajakirjad); Naxos (muusikateosed)	
Teavikute tellimine pakiautomaati	Raamatute kohaletoimetamine pakiautomaati on korraldatud pakiveofirma kaudu	Kojulaenus (tasuline teenus, lugeja tasub pakkimise ja paki saatmise eest)

Lisa 5. Uute rahaliste kohustuste maksumuse prognoos, investeeringud

Arengukava tegevuste prioriteetid eelarvestrateegia perioodiks lepitakse kokku eelarvestrateegia koostamise käigus, arvestades valmivaid lähteülesandeid, kokkulepitavaid kontseptsioone ning linna võimalusi eri aastatel. Aastases linnaeelarves (LE) loetletakse konkreetsed objektid ja summad, samuti riigieelarvelised (RE) toetused. Arengukava katab ka järjepidevaid tegevusi, mida planeeritakse raamatukogu tegevuseelarvesse ja mis ei kujuta endast arengukavast tingitud lisakulu.

Kõigi arengukava elluviimiseks vajalike täiendavate kulude ja investeeringute mahtu ei ole võimalik arengukava koostamisel terviklikult hinnata, kuna mitmete arendustegevuste ja investeeringuobjektide maksumus selgub täpsema planeerimise käigus.

Arengukava tegevuste elluviimiseks ei saa üldjuhul eeldada välise toetuse saamist, vaid tuleb leida lahendused linnaeelarve piires.

Tallinna Raamatukogude arengukava elluviimiseks vajalike tegevuskulude ja investeeringute hinnanguline maht eesmärkide kaupa:

Eesmärk	Tegevused	Kulud. Katteallikad
Eesmärk 1. Raamatukogud on linnaelanike loovuse ja teadmishimu toetajad ning lugema innustajad kogu elukaare jooksul	Arendame iseteeninduslahendusi 2026 katsetame Pirita raamatukogus iseteenindusraamatukogu lahendust. Edu korral laiendame teenust teiste linnaosade raamatukogudesse, seades eesmärgiks, et igas linnaosas oleks vähemalt üks iseteenindusraamatukogu teenust pakkuv raamatukogu 2026 hangime iseteenindusseadmed Kullo raamatukogule	Pirita iseteenindusraamatukogu investeering (LE, RE) tehtud 2025 2026: 90 000 € (LE)
	2026 katsetame miniraamatukogu kahes kaubanduskeskuses ja Tondiraba jäähallis. Edu korral laiendame teenust teistesse keskustesse	2026: 66 000 € (LE, RE)
	2026 võtame kasutusele raamatukogu uue veebilehe, mis lihtsustab info leidmist ja raamatukogu teenuste kasutamist, sh on mugavam sündmustele registreerimine ja ligipääs lugemissoovitustele	2026: 76 000 € tegevuseelarve
	Korraldame ümber raamatukogu logistikasüsteemi, et teavikud saaksid liikuda kiiremini rohkematesse asukohtadesse 2026 alustame miniraamatukogude varustamiseks tasulise logistikateenuse kasutamist	2026: tegevuseelarve

	<p>Uuendame ja täiendame järjepidevalt oma kogusid (sh esemekogud), tagades piisava eksemplaarsuse ja kvaliteetse valiku</p> <p>Suurem raamatute hinnatõus toimus Eestis aastatel 2022–2023, kui hindu mõjutasid sõda Ukrainas ning pandeemia ajal alguse saanud ning sõja ajal jätkunud materjalide ja energia hinnatõus</p>	<p>2026: 827 250 €, sh RE 380 150 €, LE 447 100 €. RE toetuse puhul peab 2027. a arvestama 10% kärpega, toetust hoitakse 10% tasemel ka edasistel aastatel</p> <p>Tarbijahinnaindeksi ja inflatsiooni trendide, samuti raamatukokku hangitud väljaannete hinna muutuse trendide põhjal ei ole ette näha teavikute hinnalangust. Vaja on raamatukogule eraldatava komplekteerimissumma suurenemist vähemalt nii palju, et katta prognoositav inflatsioon</p>
	<p>Korraldame kirjandusüritusi, kirjanikega kohtumisi, näituseid, kontserte, klubisid ja arutelusid</p>	<p>2026: 17 520 € (Kultuurkapitali toetus), muud tegevused tegevuseelarve</p>
<p>Eesmärk 2. Raamatukogud on atraktiivsed ja mitmekülgsed võimalusi pakkuvad ruumid, mis asuvad igale linnaelanikule lähedal</p>	<p>Planeerime raamatukoguvõrgu arvestusega, et Tallinnas on raamatukogu iga 20 000 elaniku kohta, seega kokku 23 raamatukogu. Analüüsime kesklinnas võimalikke uue raamatukoguhuone (vähemalt 5000 m²) asukoha alternatiive, et Südalinna raamatukogu ja Liivalaia raamatukogu ühendamise saavutada kvaliteetsem teenus ja tõhusam töökorraldus</p> <p>Prioriteediks on uute raamatukogude loomine Lasnamäele Kuristiku/Priisle, Mustakivi/Seli, Sikupilli/Ülemiste, Pae ja Tondiraba asumisse</p> <p>Otsime võimalusi uusehituste asemel ruumide rentida</p> <p>Remondime ja korraldame ümber olemasolevaid ruume</p> <p>2026 tegevused: - Vilde tee 72 hoone (Kännukuke raamatukogu) ümberehitamise projekteerimine, ümberehituse valmimise tähtaeg on 2028. aasta lõpp - Südalinna raamatukogu (Estonia pst 8) keldrikorruse endiste pubiruumide sisearhitektuurne projekteerimine ja remont eesmärgiga luua noorteala</p>	<p>Vilde tee 72 hoone rekonstrueerimine (LE), kogumaksumus 2 946 770 €, sellest 2026. a 133 000 €</p> <p>Kullo raamatukogu inventar (LE), kogumaksumus 1,0 mln €, 2026. a 300 000 €</p> <p>Muud remonttööd ja soetused (LE), 2026: 150 000 €</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Kullo raamatukogu sisustuse hankimine - arhitektuurikonkursi läbiviimine Raudtee 60a kinnistule raamatukoguhuone (Nõmme raamatukogu uus hoone) ehitamiseks - Männiku raamatukogu laienduse remontimine - raamatukoguruumide projekteerimine <p>Martsa põhikooli hoone juurde Lasnamäel</p> <p>2027 tegevused:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kullo raamatukogu töö alustamine Kullo Huvikeskuse hoones - uus raamatukogu Lasnamäele 	
	Kaasajastame tehnikat ja inventari	Tegevuseelarve
	<p>Hoiame käigus ja arendame erinevaid tarkvarasid (nt iseteenindusseadmete ja -lahenduste tarkvarad nagu haldustarkvarad, arvutite ajahaldussüsteem, valvesüsteemitarkvarad, veebilehetarkvara, külastajate loendussüsteem jms, sh infoturbestandardis toodud nõuetele vastavuse tagamine, nt kaheastmelise autentimise loomine)</p> <p>Kulud võivad kaasneda ka uue üleriigilise raamatukogude infosüsteemi (ÜÜRS) kasutuselevõtuga, näiteks võib selle tõttu osutada vajalikuks arendada iseteeninduslahendusi</p>	Tegevuseelarve
Eesmärk 3. Raamatukogud on kõigile linnaelanikele ligipääsetavad ning toetavad nende vaimset ja füüsilist tervist	Parandame raamatukogude füüsilist ligipääsetavust	<p>Muud remonttööd ja soetused (LE), 2026: 150 000 €</p> <p>Taotleme toetust Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti ligipääsetavuse fondist</p>
	Arendame raamatukogu virtuaalseid keskkondi ligipääsetavamaks	Tegevuseelarve
	Juurutame raamatukogu brändi ja visuaalset identiteeti, et suurendada raamatukogu nähtavust ja arusaadavust nii füüsilistes kui ka virtuaalsetes keskkondades	Tegevuseelarve
	Viime läbi vaimset ja füüsilist tervist toetavaid tegevusi	Tegevuseelarve
Eesmärk 4. Raamatukogud on	Taotleme investeringuid raamatukogude füüsilise taristu energia- ja	Rekonstrueerime Vilde tee 72 hoone meetme „Avaliku

keskkonnahoidliku mõtteviisi ärgitajad ja ringmajanduse põhimõtete rakendajad	keskkonnasäästlikuks muutmiseks	sektori hoonete energiatõhususe ja taastuvenergia programm” moderniseerimisfondi vahenditest summas 1 008 311 €
	Laiendame esemekogusid ja loome uusi tegevustubasid	Tegevuseelarve Taotleme toetust Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalameti Tallinna linna asutuste õppeaedade programmist (tööriistalaenus)
Eesmärk 5. Raamatukogud on avatud ja turvalised kohad, mis toetavad lõimumist ja aktiivse kodanikuühiskonna arengut	Viime läbi lõimumist ja aktiivse kodanikuühiskonna arengut toetavaid tegevusi	Tegevuseelarve
Eesmärk 6. Raamatukogu on pädev, nutikas ja kestlik organisatsioon	Teeme ettepanekuid palga konkurentsivõimelisuse tagamiseks	Seisame palga konkurentsivõimelisuse eest võrdluses Eesti Rahvusraamatukogu jt konkureerivate asutustega
	Korraldame koolitusi töötajate pädevuse tagamiseks	Tegevuseelarve